

S kolagenovými injekcemi mají výborné zkušenosti ortopedové, sportovní i praktičtí lékaři

Dva semináře na téma „MD kolagenové injekce – účinná a bezpečná léčba bolestí pohybového aparátu“ přinesly mnoho zajímavých poznatků z praxe ortopedů a dalších lékařů. První seminář proběhl 5. října v pražském restaurantu Salabka a druhý o necelý měsíc později, 2. až 3. listopadu v Hotelu Skalní mlýn v Blansku. O oba semináře, které uspořádala společnost Edukafarm ve spolupráci s inPHARM CLINIC, byl mezi lékaři velký zájem a tomu také odpovídala živá debata a výměna zkušeností s aplikací injekčně podávaného kolagenu.

Hlavním přednášejícím byl na obou seminářích prof. MUDr. Tomáš Trč, CSc., MBA, přednosta Kliniky dětské a dospělé ortopedie a traumatologie 2. LF UK a Fakultní nemocnice Motol. Dalšími vystupujícími byli lékaři specializující se na ortopedii, rehabilitaci a sportovní medicínu. S úvodní prezentací vystoupil ředitel Edukafarmu PharmDr. Zdeněk Procházka.

Nabízíme vám stručné shrnutí přednášek jednotlivých vystupujících.

Kolagenové Guna MD injekce v léčbě pohybového aparátu

Ředitel Edukafarmu **PharmDr. Zdeněk Procházka** se ve své prezentaci zaměřil na současné možnosti léčby osteoartrózy. V úvodu připomněl, že tato choroba představuje nejvýznamnější degenerativní onemocnění pohybového aparátu. Cílem terapie osteoartrózy je snížit bolestivost postiženého kloubu, zvýšit jeho pohyblivost a stabilitu, redukovat fyzické omezení pacienta, zlepšit jeho kvalitu života a omezit progresi poškození kloubu. Dr. Procházka se dále zabýval některými lékovými skupinami, které se v léčbě osteoartrózy užívají; soustředil se na hlavně na jejich účinnost a bezpečnost.

Pokud jde o analgetika, používají se neopioidní i opioidní léčiva. Ze skupiny neopioidních analgetik se využívá paracetamol a skupina nesteroidních antirevmatik (NSA). Paracetamol má pouze analgetický, nikoli protizánětlivý účinek, jeho nevýhodou je potenciální hepatotoxicita a gastrotoxická vyšších dávek. NSA mají kromě analgetického i protizánětlivý účinek. Jejich perorální podávání je ale spojeno s nežádoucími účinky – především s gastrotoxicitou, hepatotoxicitou a nefrotoxicitou. COX-2 selektivních NSA mají sice nižší gastrotoxicitu, ale zvyšují riziko tromboembolie. Z hlediska bezpečnosti jsou výhodné lokální formy NSA, například ve formě masť, jsou vhodné pro osteoartrózu kloubů, umístěných těsněji pod kůži. NSA nezpomalují progresi osteoartrózy (například u indometacinu jsou důkazy, že progresi osteoartrózy zhoršuje) a jejich analgetický účinek je zpochybňován, například velká metaanalýza účinků NSA u spinální bolesti ukázala, že v průměru se účinnost NSA nelišila od placeba.

Hlavním spíkem na semináři v Blansku byl profesor Tomáš Trč

Nedostatek energie lze řešit dodávkou antioxidantů, jež obnovují transport elektronů v těle. K nejvýznamnějším patří kombinace vitamínu C a glutathionu, který, aby měl kýžený antioxidační efekt, musí mít redukovanou formu [GSH].

„Musí být léčeno NSA šest pacientů, aby se u jednoho dostavil v krátkodobém horizontu klinický benefit. To je téměř na úrovni placeba,“ uvedl na semináři Zdeněk Procházka.

Léčiva ze skupiny SYSADOA (chondroprotektiva, například chondroitin sulfát, glukosamin sulfát), zlepšují syntézu proteoglykanů v mezi-buněčné matrix chrupavky. Problémem je ale biologická dostupnost SYSADOA po perorálním podání, která je relativně nízká a závisí na molekulové hmotnosti, technologickém zpracování přípravku a dalších okolnostech.

Pokud jde o aktuální možnosti intraartikulární léčby osteoartrózy, aktuální informace zazněly na pražském sympoziu ISIAT (International Symposium IntraArticular Treatment), které se konalo v říjnu loňského

MUDr. Vladimír Holoubek

roku. Glukokortikoidy krátkodobě odstraňují příznaky, ale není prokázán účinek na zlepšení funkce. K rizikům patří snížení proliferace chondrocytů, rezistence vůči virovým a bakteriálním infekcím a zpomalení hojení ran, atrofie podkoží a kůže.

Výhodou kyseliny hyaluronové je viskosupplementační působení (zlepšení reologických vlastností synoviální tekutiny), nicméně na její účinnost jsou v literatuře rozporné názory, podle jedné z metaanalýz se její efekt u pacientů s osteoartrózou kolene příliš neliší od placebo. Pokud jde další možnosti intraartikulární léčby osteoartrózy, jako je plazma bohatá na destičky a aplikace mezenchymálních kmenových buněk (MSC), nejsou ještě názory v odborné veřejnosti na jejich účinnost jednoznačné a je ještě brzy na definitivnější závěry. V rámci současných variant léčby osteoartrózy, ale i dalších bolestivých onemocnění pohybového aparátu, představují injekce s obsahem kolagenu (MD přípravky italského výrobce Guna) terapeutickou možnost s nejlepším poměrem benefit/risk. Jejich výhodou je, že jsou indikovány u různých typů onemocnění, včetně osteoartrózy jakýchkoli kloubů, přičemž po jejich aplikaci nebyly zjištěny žádné nežádoucí účinky. Lze je aplikovat intraartikulárně i periartikulárně. Oba způsoby aplikace mají srovnatelný účinek, a to díky specifickému, výrobcem patentovanému „collagen delivery system“.

V injekcích je obsažen kolagen ve formě tropokolagenu. Ten působí především na fibroblasty, což vede k restrukturalizaci tkání, zpevnění vazů a šlach. Působí příznivě i na chondrocyty, čímž potlačuje degeneraci kloubních chrupavek a vede k jejich obnově. Tropokolagen působí i protizánětlivě a tento účinek je podporován v MD přípravcích obsaženými fytofarmaky.

Za terapeuticky přínosné považuje dr. Procházka kombinovat MD injekce s lipozomálním vitamínem C, který působí proti oxidačnímu poškození tkání pohybového aparátu, a také protizánětlivě. Zároveň vitamin C představuje kofaktor biosyntézy kolagenu, což má za následek zlepšení hojení a zvýšení pevnosti a pružnosti kloubních systémů.

Injekčně aplikovatelný kolagen v terapii patologií ramene a hlezna

Prof. MUDr. Tomáš Trč, CSc., MBA ve své přednášce připomněl, že efekt aplikace MD přípravků s obsahem kolagenu je klinicky prokázán v mnoha kazuistikách. Injekční kolagen představuje velký léčebný poten-

ciál pro budoucnost, mimo jiné i proto je potřebná větší účast lékařů na studiích a sdílení informací o vlastních zkušenostech.

Profesor Trč představil předběžné výsledky své aktuální studie účinnosti a bezpečnosti MD přípravků s obsahem kolagenu u onemocnění ramene a hlezna, již se zúčastnilo 30 pacientů (18 mužů a 12 žen) s diagnózou „bolestivý ramenní kloub“, rezistentní na terapii. Všichni pacienti trpěli před léčbou bolestmi. 23 pacientů dokončilo terapii třemi aplikacemi injekčního kolagenu s velmi dobrým efektem, bolestivost postiženého ramene výrazně klesla nebo úplně vymizela, pohyblivost ramene se zlepšila a léčba neměla žádné nežádoucí vedlejší účinky. Několik pacientů se rozhodlo pokračovat v léčbě MD přípravky (do celkového počtu pěti aplikací). S výsledky studie je profesor Trč velmi spokojen a plánuje provést komparativní studie s větším počtem pacientů.

Fyziologická regulační medicína ve sportovní rehabilitaci

Úlohou fyziologické regulační medicíny je podle **MUDr. Tomáše Nedělky, Ph.D.** ovlivnění akutního a chronického zánětlivého procesu – modulace cytokinové odpovědi, ovlivnění percepce bolesti (nociceptivní bolest) a propriocepce, dále urychlení regenerace vaziva, ovlivnění neurogenního zánětu a kombinace s dalšími prostředky léčebné rehabilitace pro dosažení optimálního terapeutického výsledku.

Doktor Nedělka aplikoval MD přípravky u více než tisícovky pacientů. Terapie pomocí MD injekcí musí být cílená, důležitá je přesná diagnostika, stejně jako volba vhodné kombinace MD přípravku a konvenční farmakoterapie (lokální anestezie, ovlivnění vaskulární dynamiky – vazodilatace, vitaminoterapie...). Jako nejúčinnější se mu v praxi osvědčila kombinace MD terapie s mechanotransdukčními metodami – manuální terapie a léčba rázovou vlnou – ESWT (extracorporeal shock wave therapy).

Závěrem dr. Nedělka shrnul, že terapie MD injekcemi u sportovců je bezpečná a vhodná u akutních traumat i chronických stavů. Nevykazuje dopingová rizika, což je pro sportovce velmi důležité. Také rozšiřuje možnost analgetické terapie a regenerace a je vítaným doplňkem či alternativou k aplikaci LA či kortikoterapie. Ve své praxi nezaznamenal ani jednu nežádoucí reakci.

MUDr. Ladislav Fildán

Smyčcové kvarteto *Illegal String Quartet* zahrálo v punkevních jeskyních v rámci večerního programu.

Funkční přístup k vyhodnocení příčin poruch a bolestí v pohybovém aparátu

Prim. MUDr. Pavel Homolka ve své přednášce zdůraznil, že základní pravidlo, kterým se pohybový aparát řídí, je, že pracuje jako jeden celek. Proto podle dr. Homolky nelze řešit jenom lokální problémy, ale je nutné brát v úvahu kontext celého systému. Funkční bolest je signál, není to nemoc. Proto nemůžeme léčit bolest, ale příčinu, která ji způsobila. V rámci pohybového systému je zdrojem bolesti vazivo a kosterní svalstvo.

Nejčastějším důvodem, který generuje pocit bolesti v muskuloskeletálnímu aparátu, je lokální přetížení. Další příčinou je ischemie a vznik ischemického zánětu, méně častým důvodem bolesti je nadhřaniční stimulace termických a biochemických čidel. Systémem, který „zastřešuje“ činnost celého organismu, vyhodnocuje obrovské množství čidel a formuluje odpovědi na jednotlivé podněty, je nervový systém. Výsledkem jeho činnosti je komplexní informace, jejíž značnou část realizuje pohybový systém.

Peritendinitis Achillei – léčba preparátem MD Guna

Peritendinitis Achillei, na niž se ve své prezentaci soustředil **MUDr. Vladimír Medek**, se projevuje jako akutní nebo chronické (nejčastější) poškození Achillovy šlachy, respektive jejích obalů. Maximum bolesti je obvykle tři až pět centimetrů nad úponem šlachy, u chronického průběhu je zde přítomno i vřetenovité zduření. Vyvolávajícím faktorem je přetížení šlachy, které vede k mikrorupturám, na které šlacha a její obaly reagují zánětem a degenerací.

Přetížení šlachy je nejčastější u sportovců, zejména rekreačních, a u běžců na delší tratě. K běžným možnostem léčby patří klid, přerušování sportovní aktivity, případně fixace, dále fyzikální terapie, nesteroidní antiflogistika, kinesiotaping, lokální aplikace kortikoidů, operační léčba. Doktor Medek doporučuje vyhnout se aplikaci kortikoidů v oblasti Achillovy šlachy, místo toho používá MD injekce. Aplikuje paraachillární přípravky **MD-Muscle** nebo **MD-Tissue** jednou týdně po dobu pěti týdnů s následnou pauzou v délce jednoho měsíce. Poté doporučuje další aplikaci jednou za týden, nebo 14 dnů. Celkem se jedná o 10 injekcí.

Praktické využití MD Guna injekcí – kazuistika

Jako rehabilitační lékařka, která se považuje za „ryzího praktika“, představila **MUDr. Jana Vlčková, Ph.D.** na semináři kazuistiky, v nichž k léčbě využila MD kolagenové injekce. Jednu z nich najdete samostatně na jiném místě tohoto vydání Biotherapeutics.

Léčba bolestí pohybového systému

K příčinám funkčních a strukturálních poruch pohybového systému patří podle **MUDr. Vladimíra Holoubka** dlouhodobé jednostranné přetěžování, svalové dysbalance, stárnutí, degenerativní změny, zánět, trauma, operace, hrubý mechanický útlak, poruchy vnitřních orgánů, vrozené strukturální změny pohybového systému a nespecifické příčiny, které jsou za současných diagnostických metod nezjistitelné.

V léčbě je nutný interdisciplinární přístup se zaměřením na fyzioterapii k odstranění funkčních poruch, regulační medicínu, psychosomatiku, léčbu bolesti a kompenzaci interního stavu. Vhodnou součástí této léčebné palety jsou injekce s obsahem kolagenu.

Syndrom bolestivého třísla u sportovců

Syndrom bolestivého třísla si vybral za téma svého vystoupení **MUDr. Martin Mohyla**. U sportovců považuje je podle jeho slov typické, že když sportují, mají bolesti, a když nesportují, tak je nemají. Stanovení správné diagnózy podle něj trvá někdy až šest týdnů, což je pro sportovce příliš dlouho. Z toho důvodu zahajuje symptomatickou léčbu okamžitě – používá přípravky **MD-Neural**, **MD-Muscle**, případně **MD-Tissue**.

K objektivním symptomům syndromu bolestivého třísla patří bolestivá svalová palpace, pozitivní svalové odporové a napínací manévry svalů kyčle a břišní stěny, hyperlordóza lumbální páteře a anteverze pánve. Subjektivním symptomem je bolest a funkční omezení.

Za typický kineziologický obraz lze u syndromu bolestivého třísla považovat zkrácení flexorů kyčle a vzpřimovačů páteře, oslabení hýžďových svalů, břišních svalů a hlubokého stabilizačního systému (HSS), vznik bederní hyperlordózy, anteverze pánve, flekční postavení kyčlí, což znamená změnu rozložení tlaků na kyčelní klouby a na lumbosakrální segmenty, a chybné přebudování stereotypu chůze a běhu.

MUDr. Martin Mohyla

Onemocnění pohybového aparátu – praktické využití akupunktury a kolagenových injekcí při léčbě

MUDr. Ladislav Fildán byl na semináři jedním z těch, kteří se ve své prezentaci zaměřili na zcela konkrétní využití MD kolagenových injekcí. Uvedl, že typ MD přípravku volí vždy podle anatomické příslušnosti (rameno: **MD-Shoulder**, koleno: **MD-Knee**...) v kombinaci s MD injekcemi „tkáňového“ typu: **MD-Muscle** při svalových spasmech, **MD-Neural** při výskytu neurologické složky bolesti, **MD-Matrix** při otoku a edému, a **MD-Tissue** při regeneraci tkáně.

Příkladem použití kombinací kolagenových injekcí u oteklého kolena je přípravek **MD-Knee** spolu s **MD-Matrix**, u zmrzlého ramene **MD-Shoulder** a **MD-Tissue**, u housera **MD-Lumbar** společně s **MD-Neural** a **MD-Muscle**.

Pokud jde o dávkování MD injekcí, MUDr. Fildán standardně používá jednu až dvě ampule jednou až třikrát týdně po dobu prvních dvou týdnů v závislosti na závažnosti a klinickém stavu pacienta. Následuje jedna aplikace týdně až do úlevy od bolesti, průměrně se jedná o tři až deset návštěv s aplikací MD přípravků.

Mgr. Eva Presová, Edukafarm

PROFILY PŘEDNÁŠEJÍCÍCH

Prof. MUDr. Tomáš Trč, CSc., MBA

Přednosta Kliniky dětské a dospělé ortopedie a traumatologie 2. LF UK a Fakultní nemocnice v Motole. Operuje jak na klinice, tak v privátním sanatoriu v Mladé Boleslavi. Jako konzultant působí na řadě pracovišť v ČR. V letech 2004 až 2006 se angažoval jako předseda České společnosti pro ortopedii a traumatologii. Publikuje řadu odborných vědeckých článků.

Prim. MUDr. Pavel Homolka

Vystudoval lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové, kde promoval v roce 1983. V rámci 2. atestace se specializoval na fyziatrii, balneologii a léčebnou rehabilitaci. Od roku 1993 působí jako praktický a rehabilitační lékař a vedoucí lékař ambulancí provozů v nestátním zdravotnickém zařízení Reha-Praktik. Od roku 2016 je externím lektorem IPVZ v oboru podiatrie.

MUDr. Vladimír Holoubek

Ambulantní specialista ortoped v Brně. Je spoluzakladatelem odborné podiatrické společnosti, působí jako školitel v podologii, v přístrojové pedikúře, orthonyxii (tzv. šponování). Podílí se na vývoji ortopedické obuvi OrthoLine a na vývoji 3D vložek. Dále se zabývá publikačně-přednáškovou činností a vědecko-výzkumnou činností v rámci grantů Ministerstva zdravotnictví ČR.

MUDr. Martin Mohyla

Pracuje jako odborný lékař na Ortopedickém oddělení ve Fakultní nemocnici Ostrava. Působí také jako ambulantní specialista a jako pedagog na Lékařské fakultě Ostravské univerzity. Široce se věnuje přednáškové činnosti.

Prim. MUDr. Jana Vlčková, Ph.D.

V letech 1993–2000 pracovala na Oddělení léčebné rehabilitace ve Vítkovické nemocnici. Poté působila v nestátním zdravotnickém zařízení, v Centru léčebné rehabilitace v Ostravě, a jako lékařka na ostravské Klinice sportovní medicíny. Aktuálně je primářkou Oddělení rehabilitační a fyzikální medicíny Městské nemocnice Ostrava.

MUDr. Tomáš Nedělka, Ph.D.

Pracuje jako lékař se specializací na Neurologické klinice dospělých 2. LF UK a FN Motol. Dále působí jako rehabilitační lékař v Centru léčebné rehabilitace a léčí bolestivých stavů na Poliklinice Řepy v Praze 6. Věnuje se také pedagogické činnosti na Fakultě biomedicínského inženýrství ČVUT.

MUDr. Vladimír Medek

Ortoped MUDr. Vladimír Medek působí jako ambulantní specialista v Hradci Králové a ve Dvoře Králové. Nejčastěji „řeší“ bolavé klouby, především kolena. Klasická léčiva určená k jejich terapii však v jeho praxi ztlačily na okraj kolagenové MD injekce. Jednak proto, že díky svému složení tělu vlastní látka plus různé fyto složky, odvislé od indikace, nemají nežádoucí účinky a přinášejí výrazný reparační efekt; jednak s jejich pomocí dr. Medek často dokáže moderovat pacientské sklony k ne zcela uváženým radikálním řešením.

MUDr. Ladislav Fildán

Ambulantní specialista ortoped v Brně. Je spoluzakladatelem odborné podiatrické společnosti, působí jako školitel v podologii, v přístrojové pedikúře, orthonyxii (tzv. šponování). Podílí se na vývoji ortopedické obuvi OrthoLine a na vývoji 3D vložek. Dále se zabývá publikačně-přednáškovou činností a vědecko-výzkumnou činností v rámci grantů Ministerstva zdravotnictví ČR.